

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กรณีศึกษา อุตสาหกรรมผลิต
เครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ

FACTORS INFLUENCING THE DECISION TO INVESTMENT IN SEPECIAL DEVELOPMENT ECONOMIC ZONE CASE: MANUFACTURE OF MADE-UP TEXTILE AND PROCESSING AND PRESERVING OF FISH AND FISH PRODUCTS INDUSTRY

กฤศ ฉายแสงเดือน

อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

krit.ch@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

รัฐบาลไทยจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 จังหวัดในปี 2557 ซึ่งเป็นโอกาสของการพัฒนาการค้าชายแดนระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาค สร้างพลังทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดน เพื่อความสำเร็จในการแข่งขันของภูมิภาคอาเซียนประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านของไทยต้องร่วมมือกันเสริมสร้างคุณค่าของโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าภายในภูมิภาค เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นความร่วมมือที่จะเพิ่มทักษะแรงงาน การเพิ่มความสามารถของภาคเอกชน และคุณค่าของชุมชน การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสนใจของโรงงานอุตสาหกรรมต่อเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทย การศึกษาใช้แบบสอบถามจำนวน 200 ชุด เพื่อสอบถามอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ การวิเคราะห์ที่ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้งสองประเภทมีความสนใจที่จะลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ แต่ผู้ประกอบการการยังมีความกังวลต่อนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสารสนเทศ การสนับสนุนของรัฐบาล ผู้ประกอบการมองว่าปัจจัยสำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้สามารถเชื่อมโยงกับประเทศใน CLMV ด้วยการสร้างโซ่คุณค่าการผลิตระดับภูมิภาค การสร้างโอกาสความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อเข้าถึงตลาดใหม่

คำสำคัญ: เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ / อุตสาหกรรมไทย / CLMV

ABSTRACT

The government of Thailand had approved 10 special development economic zones (SDEZ) in 2014, its emergence as opportunity of border trades between Thailand and its neighboring countries due to more viable regional connectivity and economic synergy along

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

the borders. To achieve the region’s competitiveness, Thailand and its neighbors have to identify and cooperate on product’s value chain management in order to capture higher product value. The Special Economic Zone (SEZ) cooperation will uplift local skilled labor, private sector competency and community value. The aim of this paper is to study the interest of manufacturing industries of Thailand for inventing in Thailand’s SDEZ. This study used quantitative method by providing 200 questionnaires to manufacturing industries (Manufacture of made-up textile industry, processing and preserving of fish and fish products industry) of Thailand and analyzed data using mean, and standard deviation. This paper found that the manufactories are preparing to invest in Thailand’s SDEZ. However, the investors still interesting the SEZ but highly concern about the Thailand’s SDEZ policy. The high-level of concern comprise of quality of the infrastructure and policy support from Government. The complementarily of the development of SEZ are manufactory linkages in CLMV which will utilize value chain production in the region. Moreover, business partnership can create an opportunity to access in resources and open the new market.

Keyword: Special Economic Zone / Thailand industry / CLMV

บทนำ

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไทยให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจและการขนส่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของไทย โดยภาครัฐได้ร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจชายแดนวัตถุประสงค์สำคัญจะเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามตะเข็บของชายแดน ที่ไทยมีชายแดนติดต่อกับหลายประเทศ ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย ประเทศไทยต้องการพัฒนาพื้นที่เขตลงทุนอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมให้เป็นประตูรองรับการเชื่อมโยงประเทศอาเซียน และรองรับการลงทุนจากประเทศต่าง ๆ ทั้งที่มีความร่วมมือโดยตรงและไม่ใช่อกับอาเซียน อาศัยความร่วมมือตามข้อตกลง GMS : Great Makong Subregion และข้อตกลง ACMECS ที่ต้องการพัฒนาเมืองคู่แฝดระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยตามแนวชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสี่ด้าน โครงการเขตเศรษฐกิจชายแดนมีความสำคัญที่ใช้เป็นประตูเชื่อมโยงไทยไปประเทศจีนตอนใต้ รัฐบาลมีการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนจากนักลงทุนในประเทศหรือนักลงทุนต่างชาติ รวมทั้งนักลงทุนท้องถิ่นให้มาลงทุนในบริเวณพื้นที่ที่รัฐบาลได้จัดสรรตามตะเข็บชายแดน และใช้ประโยชน์จากแรงงานต่างด้าวที่สามารถเข้ามาทำงานได้แบบเข้าไปเย็นกลับ สามารถนำเข้าวัตถุดิบและส่งออกได้โดยเสรี นอกจากนี้ จะเป็นแหล่งรองรับการเคลื่อนย้ายฐานการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน (Labor Incentive) และอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้านผู้ลงทุนในเขตอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจชายแดนจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการยกเว้นภาษีนำเข้า การยกเว้นภาษีเงินได้ รวมถึงการตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน และศูนย์กระจายสินค้าด้านโลจิสติกส์

การประชุมวิชาการแสดงผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

รัฐบาลกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 4 ประเด็นนี้
1) สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุน 2) การให้บริการจุดเดียวแบบเบ็ดเสร็จ 3) มาตรการสนับสนุนการใช้
แรงงานต่างด้าว และ 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านศุลกากรในพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษของไทย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ เขตพัฒนาเศรษฐกิจระยะที่ 1 จำนวน 6 จังหวัด เขตพัฒนา
เศรษฐกิจระยะที่ 2 จำนวน 4 จังหวัด และกำหนดกิจการเป้าหมายสำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจำนวน
กิจการเป้าหมาย 13 กิจการ ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง อุตสาหกรรมเซรามิกส์
อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมเครื่องเรือน อุตสาหกรรมอัญมณีและ
เครื่องประดับ อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือแพทย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมการผลิตพลาสติก อุตสาหกรรมการผลิตยา และ
อุตสาหกรรมและการค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจการโลจิสติกส์ การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ลงทุนผ่าน
คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สิทธิพิเศษทางภาษี และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านคมนาคม
สาธารณูปโภค และการพัฒนาเขตนิคมอุตสาหกรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขยาย
การลงทุน หรือย้ายการลงทุนไปยังพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอม
สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำเป็นกรณีศึกษา เพื่อศึกษานโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และการลงทุน
ของรัฐที่ดำเนินการไปเป็นจำนวนมากทั้งการจัดหาพื้นที่ สาธารณูปโภค และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ สอดคล้อง
กับความต้องการและเป็นปัจจัยสนับสนุนให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมตัดสินใจขยายการลงทุน หรือย้าย
การลงทุนไปยังพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหรือไม่อย่างไร ด้วยว่าอุตสาหกรรมทั้งสองประเภทเป็นกิจการ
เป้าหมายที่รัฐให้การสนับสนุนตามนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรม
แปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและ
อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่จะเข้าไปลงทุนในเขตพัฒนา
เศรษฐกิจพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ (1810) และ
อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ (1512) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรม
เป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา อุตสาหกรรมทั้งสองประเภทมีโอกาสในการขยายฐานมากที่สุดในด้าน 1) โอกาส

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

และความสนใจในการพึ่งพาวัตถุดิบในอนาคต 2) โอกาสและความสนใจในการขยายฐานการผลิตในอนาคต และ 3) ความพร้อมในการขยายฐานการผลิต

นอกจากนั้น กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 2 อุตสาหกรรม 1) เป็นกิจการเป้าหมายใน 13 กิจการเป้าหมายของรัฐที่จะส่งเสริมให้เข้าไปประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 10 จังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดตาก สระแก้ว และกาญจนบุรี ที่เป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อกับชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน 2) มูลค่าการค้าของอุตสาหกรรมทั้งสองในตลาดอาเซียนมีมูลค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของมูลค่าการค้าในตลาดอาเซียนของกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน และ 3) การศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมพบว่า อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย มีตลาดอาเซียนเป็นตลาดเป้าหมายในการขยายฐานและเชื่อมโยงโครงข่ายการผลิตมากกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ

ซึ่งจำนวนประชากรที่ศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย ยกเว้นรองเท้า จำนวน 5,782 โรงงาน และอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 14,700 โรงงาน (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2559)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้วิธีการกำหนดจำนวนตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณของ Steven K. Thompson กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ($=0.05$) ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนที่ระดับ 1 ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนที่สูงที่สุด และสัดส่วนความคลาดเคลื่อนของค่าประมาณที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.159 พบว่าจำนวนตัวอย่างในการสำรวจข้อมูลเท่ากับ 171 ตัวอย่าง แต่การสำรวจครั้งนี้ทำการเก็บตัวอย่างจำนวน 200 ตัวอย่าง แบ่งเป็น อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแต่งกาย ยกเว้นเครื่องแต่งกายที่ทำจากขนสัตว์ จำนวน 109 ตัวอย่าง และอุตสาหกรรมการแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ จำนวน 91 ตัวอย่าง

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

คำนิยามของเขตเศรษฐกิจพิเศษของธนาคารโลกและประเทศต่าง ๆ พบว่าองค์ประกอบหลักของคำนิยามเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones : SEZ) มีทั้งสิ้น 4 ประการ คือ 1) เขต (Zone) หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของประเทศ 2) เศรษฐกิจ (Economic) หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ 3) พิเศษ (Special) หมายถึง สิทธิประโยชน์ เงินช้อ หรือกฎระเบียบที่จะได้รับหรือมีผลบังคับใช้หากเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศ และ 4) วัตถุประสงค์ (Objectives) หมายถึง เป้าหมายทางเศรษฐกิจในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศที่เฉพาะเจาะจงทั้งในส่วนของการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่เฉพาะของประเทศแบบบูรณาการ

“เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ คือบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของประเทศที่คณะกรรมการนโยบายฯ ประกาศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีขอบเขตจำกัดชัดเจนซึ่งภายในพื้นที่ผู้ประกอบการจะมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่างๆมากกว่าอยู่นอกเขตฯ เพื่ออำนวยความสะดวกและจูงใจให้เกิดการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะมีการดำเนินการบริหารจัดการและประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่อย่างบูรณาการ เพื่อ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ตอบสนององวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศที่เฉพาะเจาะจงทั้งในส่วนของการสร้างความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่เฉพาะของประเทศแบบบูรณาการ”

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศต่าง ๆ

เขตเศรษฐกิจพิเศษจีน ประเทศจีน เขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีตัวอย่างการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ และนโยบายพิเศษเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมของเมือง ตั้งอยู่บริเวณชายแดนติดกับท่าเรือและฮ่องกง **เขตเศรษฐกิจพิเศษอิสกันดาร์ (Iskandar) ประเทศมาเลเซีย** เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประกอบด้วย ด้านการเงิน อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว การศึกษา สุขภาพ การไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปิโตรเคมี การเกษตร-อาหารแปรรูป และเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีการเติบโตรวดเร็วมากที่สุดของมาเลเซีย **เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเทศฟิลิปปินส์** เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อยกระดับมาตรฐานอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศบางประเภท เช่น การท่องเที่ยว การแพทย์-การท่องเที่ยว เป็นต้น **เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสหรัฐฯ ประเทศเม็กซิโก** เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เชื่อมโยงการค้าชายแดนระหว่างประเทศ และประสบความสำเร็จในด้านการเพิ่มการจ้างงานและการส่งออก **เขตเศรษฐกิจพิเศษประเทศอินเดีย** เขตเศรษฐกิจพิเศษที่สนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบกลุ่มคลัสเตอร์อุตสาหกรรม ทั้งในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่เฉพาะเจาะจง (Multi sector) และอุตสาหกรรมที่เฉพาะเจาะจง เช่น อุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ **เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษประเทศไทย** เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ (1) เป้าหมายในการใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษในการพัฒนาประเทศ (Objective) วัตถุประสงค์การเพื่อบรรลุยุทธศาสตร์ในการพัฒนานโยบายระดับประเทศในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค หรือการทดลองรูปแบบการบริหารเศรษฐกิจแบบใหม่ (2) ประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การจำแนกประเภทของเขตเศรษฐกิจพิเศษจำแนกตามสาขา หรือ ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นจุดเน้นของแต่ละพื้นที่การพัฒนาซึ่งจะต้องสอดคล้องกับจุดแข็งและศักยภาพของพื้นที่ (3) ตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ภายในประเทศที่สามารถกำหนดขอบเขตได้ชัดเจน สำหรับการประกอบกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (4) มาตรการและสิทธิประโยชน์ มาตรการและข้อกำหนดต่างๆ ที่จะจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนและดำเนินการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย สิทธิประโยชน์ทางการเงิน (Fiscal Incentives) เช่น ภาษีนำเข้า ภาษีส่งออก ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น หรือ สิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับการเงิน (Non-Fiscal Incentives) เช่น การอนุญาตให้ต่างชาติถือครองที่ดินได้ทั้งหมดการโอนกำไรข้ามประเทศ กฎหมายแรงงาน การใช้ที่ดิน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557)

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “Cross-Border Trades and Commerce between Thailand and Neighboring Countries: Policy Implications for Establishing Special Border Economic Zones”

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary”

(Choen & Jayant, 2015) พบว่า การค้าขายและการเคลื่อนย้ายของผู้คนตามท้องถิ่นและภูมิภาคที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สินค้าที่มีการซื้อขายกันส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มีการผลิตอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลและภาคตะวันออกของประเทศไทยโดยการนำสินค้าเหล่านั้นผ่านชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้จังหวัดต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทยมีบทบาทสำคัญเป็นศูนย์กระจายสินค้า ขณะที่ปัจจุบันการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวบริเวณชายแดนไทยยังไม่เติบโตเพียงพอที่จะรองรับศักยภาพของการค้าชายแดนที่เพิ่มสูงขึ้นได้ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามชายแดนที่เกิดขึ้นใหม่ (BEZs) อาจจะเป็นกลยุทธ์ที่จะลดความแตกต่างระหว่างท้องถิ่นและภายในภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการการพัฒนาชายแดนระหว่างไทยกับประเทศที่พัฒนาน้อยโดยรอบประเทศไทย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนังอัญมณีและเครื่องประดับ)” (เสาวรัง รัตนคำฟู & พลอย ธรรมมาภิรานนท์, 2558) พบว่า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นต้องปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยแนวทางหนึ่งคือ การย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และสร้างความเชื่อมโยงของเครือข่ายการผลิตด้วยโครงข่ายคมนาคมในภูมิภาค ขณะเดียวกันควรให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตของขั้นตอนการผลิตในประเทศให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในมิติเชิงอุตสาหกรรมและเชิงพื้นที่ ในมิติเชิงอุตสาหกรรม พบว่า ผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีโอกาสที่จะย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากมีความพร้อมด้านเงินทุนและมีความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงได้มากกว่า ส่วนขั้นตอนการผลิตในอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มย้ายหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน คือ ขั้นตอนการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำใช้แรงงานจำนวนมาก มีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน และใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรในระดับที่ไม่สูงนัก ส่วนปัจจัยเชิงพื้นที่ที่เหมาะสมในการย้ายหรือขยายฐานการผลิต ผู้ประกอบการควรพิจารณาจากปัจจัยหลักคือ แรงงาน ทั้งค่าจ้างแรงงานและจำนวนกำลังแรงงาน รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันอื่น ๆ เช่น สิทธิ GSP ที่ได้รับจากตลาดหลักต้นทุนและประสิทธิภาพของระบบโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่งและการเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานในไทย กฎระเบียบและสิทธิพิเศษด้านการลงทุน ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางการเมืองและธุรกิจ พื้นที่ที่อยู่ในข่ายพื้นที่เป้าหมายสำหรับลงทุนในภาคการผลิตส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (special economic zones: SEZs) เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้มีกฎระเบียบด้านเศรษฐกิจที่ผ่อนปรนและเอื้อต่อการลงทุนจากต่างชาติ มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การให้เช่าที่ดินระยะยาวสำหรับอุตสาหกรรม และความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการผลิต

เขตเศรษฐกิจชายแดน (Border Economic Zone: BEZ) เป็นเครือข่ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อค้นหาช่องทางการส่งเสริมการค้าและการลงทุน และการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่และสังคมใหม่ตามแนวพื้นที่ชายแดน (Montague J. Lord & Pawat Tangtrongjita, 2015) เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมชายแดนหรือพื้นที่การผลิตที่ถูกขับเคลื่อนด้วยกระบวนการผลิตที่อาศัยโซ่คุณค่าสากล (global value chain) ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นต้องอาศัยการเชื่อมโยงระหว่างประเทศและภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ประกอบและหลักเกณฑ์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจตามแนวชายแดน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU's 80th Anniversary”

ประกอบด้วย 1) ความพร้อมในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2) เครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและ/หรือโซ่คุณค่า 3) ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ 4) กฎหมายและกฎระเบียบ 5) กลยุทธ์การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจ 6) การพัฒนา SMEs และศูนย์พัฒนาธุรกิจ และ 7) ความเชื่อมโยงกับตลาดระดับภูมิภาคและตลาดโลก

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศต่าง ๆ พบปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ความพร้อมในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงข่ายการคมนาคม สาธารณูปโภค กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการ เครือข่ายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและ/หรือโซ่คุณค่า ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ โอกาสความเชื่อมโยงกับตลาดระดับภูมิภาคและตลาดโลก และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่รัฐสนับสนุน

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศต่าง ๆ โดยศึกษาถึงวิธีการพัฒนาและปัจจัยที่จะนำมาจัดตั้ง พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยจัดทำแบบสอบถาม ถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่มีต่อนโยบายของรัฐบาลและปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการเข้าไปลงทุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
3. ตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแปรต่าง ๆ และวิเคราะห์ความหมายของตัวแปรด้วยสถิติพรรณนา
4. สรุปผลการวิจัยและนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม

ผลการวิจัย

สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ประกอบด้วย อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกาย จำนวน 109 ตัวอย่าง และอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ จำนวน 91 ตัวอย่าง อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกาย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (1) กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว จำนวน 5 ตัวอย่าง (2) กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน จำนวน 35 ตัวอย่าง และ (3) กลุ่มที่เพิ่งพึ่งก่อตั้งจากอาเซียน จำนวน 69 ตัวอย่าง อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (1) กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว จำนวน 2 ตัวอย่าง (2) กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน จำนวน 11 ตัวอย่าง และ (3) กลุ่มที่เพิ่งพึ่งก่อตั้งจากอาเซียน จำนวน 78 ตัวอย่าง

ขนาดของโรงงานโดยพิจารณาจากจำนวนแรงงาน พบว่า อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายในกลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว เป็นโรงงานขนาดที่มีแรงงานตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียนส่วนใหญ่มีกำลังแรงงาน ระหว่าง 100 ถึง 500 คน และกลุ่มที่เพิ่งพึ่งก่อตั้งจากอาเซียนส่วนใหญ่มีกำลังแรงงานน้อยกว่า 50 คน อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำในกลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

แล้ว เป็นโรงงานขนาดที่มีแรงงานน้อยกว่า 100 คน กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียนส่วนใหญ่มีกำลังแรงงานตั้งแต่ 2001 คนขึ้นไป และกลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนส่วนใหญ่มีกำลังแรงงานน้อยกว่า 50 คน

พิจารณาถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจของไทย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 ตัวอย่าง มีระดับความเห็นโดยรวมในระดับปานกลาง (3) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ผู้ประกอบการมีความเห็นต่อปัจจัยสิทธิประโยชน์ของ SEZ ช่วยในการตัดสินใจย้ายฐานหรือขยายฐานการลงทุนไปในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระดับสูง (3.45) รองลงมาประโยชน์ของ SEZ ที่มีต่อฐานกิจการเดิม ระดับน้อย (2.93) หากพิจารณาเป็นรายอุตสาหกรรม พบว่า อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ มีความเห็นต่อปัจจัยสิทธิประโยชน์ของ SEZ ช่วยในการตัดสินใจให้ย้ายฐานหรือขยายฐานการลงทุนไปในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระดับสูง (3.77) ขณะที่อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกาย มีความเห็นว่านโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจของไทยมีผลต่อการตัดสินใจย้ายฐานหรือขยายฐานการลงทุนไปในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในระดับน้อยทุกปัจจัย (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับความของผู้ประกอบการที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย (SEZ)

ปัจจัย	รวม		ผลิตเครื่องแต่งกาย		แปรรูปสัตว์น้ำ	
	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation	Mean	Std. Deviation
ระดับความเห็นโดยรวม	3.00	0.78	2.77	0.84	3.27	.61
ประโยชน์ของ SEZ ต่อกิจการ	2.93	1.04	2.70	1.10	3.19	.89
โอกาสการขยายลงทุนใน SEZ	2.73	1.03	2.42	1.12	3.09	.78
การใช้ปัจจัยผลิตในเขต SEZ	2.88	0.85	2.76	0.91	3.02	.75
สิทธิประโยชน์ของ SEZ ช่วยในการตัดสินใจ	3.45	0.93	3.19	0.80	3.77	.98

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการในแต่ละอุตสาหกรรมแยกตามกลุ่มของการลงทุน พบว่า อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกาย กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน มีความเห็นต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยในปัจจุบันที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการเดิมของผู้ประกอบการในระดับมาก กลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียน มีความเห็นในระดับน้อย และกลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ความเห็นต่อปัจจัยที่มองว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยเป็นโอกาสการขยายลงทุน พบว่า กลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียนมีระดับความคิดเห็นระดับมาก ขณะที่กลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนมีความเห็นในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยการใช้ปัจจัยผลิตที่อยู่ในเขตเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน และกลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนมีความคิดเห็นระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยสิทธิประโยชน์ช่วยในการตัดสินใจย้ายฐานหรือขยายการลงทุนไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้วและกลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียนมีระดับความคิดเห็นระดับสูง ส่วนกลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนมีระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

อุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว และกลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน มีความคิดเห็นในระดับมากต่อปัจจัยประโยชน์ของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่ต่อกิจการเดิมของผู้ประกอบการในระดับมาก ส่วนโอกาสการขยายลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษผู้ประกอบการทุกกลุ่มมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ปัจจัยการใช้ปัจจัยผลิตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียนมีความคิดเห็นในระดับมาก กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้ว และกลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง และปัจจัยสิทธิประโยชน์ช่วยในการตัดสินใจย้ายฐานหรือขยายการลงทุนไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า กลุ่มที่ไปลงทุนในอาเซียนแล้วและกลุ่มที่กำลังจะไปลงทุนในอาเซียน มีความเห็นระดับมาก ขณะที่กลุ่มที่พึ่งพิงวัตถุดิบจากอาเซียนมีความเห็นในระดับมากที่สุด

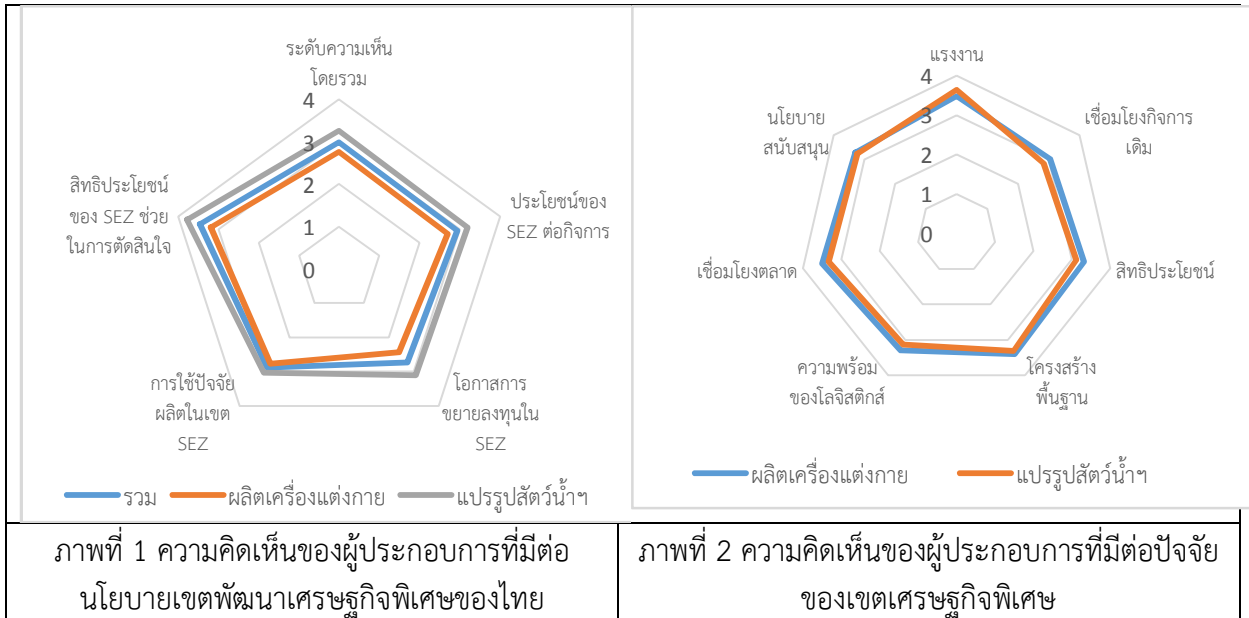
สำหรับความคิดเห็นของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกาย และอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำเกี่ยวกับปัจจัยที่จะสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขยายหรือย้ายการลงทุนไปยังเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยนั้น ผู้ประกอบการทั้งสองอุตสาหกรรมแสดงความคิดเห็น (ตารางที่ 2) ว่า ปัจจัยแรงงานเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายเห็นว่าปัจจัยด้านการเชื่อมโยงตลาดและโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและด้านสารสนเทศมีความสำคัญมาก และอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำมีความเห็นว่าการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเดิมมีความสำคัญปานกลางและน้อย

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่สนับสนุนให้ธุรกิจขยายการผลิตไปเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

	ผลิตเครื่องแต่งกาย			แปรรูปสัตว์น้ำ		
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
แรงงาน	79	3.47	0.657	91	3.63	0.825
เชื่อมโยงกิจการเดิม	108	3.02	0.71	91	2.82	0.529
สิทธิประโยชน์	109	3.31	0.648	91	3.11	0.674
โครงสร้างพื้นฐาน	109	3.41	0.581	91	3.32	0.630
ความพร้อมของโลจิสติกส์	109	3.31	0.847	91	3.14	0.569
เชื่อมโยงตลาด	109	3.50	0.777	91	3.33	0.895
นโยบายสนับสนุน	109	3.28	0.607	91	3.21	0.675

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยว่า ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายและอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำทั้งสองอุตสาหกรรมเห็นว่า นโยบายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยมีการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการที่ดี ผู้ประกอบการทั้งสองอุตสาหกรรมยังเห็นว่าโอกาสที่จะขยายไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นไปได้น้อย ด้วยว่าปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยต่อการเข้าไปลงทุนโดยเฉพาะด้านแรงงาน และการเชื่อมโยงตลาดยังไม่มี ความชัดเจน โดยอุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายเห็นถึงความสำคัญมากของปัจจัยด้านการเชื่อมโยงตลาด แรงงาน และโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและสาธารณเทศ ขณะที่อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ เห็นว่าแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญมาก

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมแปรรูปและการเก็บถนอมสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่มีขนาดโรงงานขนาดใหญ่โดยพิจารณาจากจำนวนแรงงานสนใจที่กำลังจะเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศอาเซียน เห็นว่าเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทยมีความน่าสนใจที่จะเข้าไปประกอบการ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจในการลงทุน และเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ ขณะที่อุตสาหกรรมผลิตเครื่องแต่งกายเห็นความสำคัญของการเชื่อมโยงตลาด เนื่องจากผู้ประกอบการคาดหวังสิทธิพิเศษจากประเทศปลายทางที่ส่งสินค้าไปขาย ปัจจุบันตามแนวชายแดนด้านจังหวัดตากมีผู้ประกอบการผลิตเครื่องแต่งกายใช้ฐานการผลิตในประเทศเมียนมา และส่งสินค้าออกทางประเทศไทยที่ทำเรือแหลมฉบัง ซึ่งเป็นช่องทางสะดวกในการส่งสินค้าออก

รัฐบาลต้องพัฒนาและออกนโยบายส่งเสริมทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ขนส่งและโลจิสติกส์ และสิทธิประโยชน์ทั้งผู้ประกอบการและผู้ทำงานในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาประกอบกิจการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ขณะที่

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ความเห็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทั้งสองที่มีต่อนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของรัฐเป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะด้านสิทธิประโยชน์ และพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสารสนเทศให้กับผู้ประกอบการสามารถใช้ได้อย่างดี และมีข้อเสนอแนะว่ารัฐต้องสร้างการเชื่อมโยงของโซ่คุณค่าของสินค้าที่จะไปผลิตในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกับตลาดและปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศอาเซียน

รัฐต้องมีนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตในพื้นที่ พัฒนาผู้ผลิตในพื้นที่ให้มีการผลิตปัจจัยการผลิตที่สามารถเป็นวัตถุดิบให้กับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุน พร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนที่มีชายแดนติดกันให้เสมือนเป็นพื้นที่เดียวกัน และมีการพัฒนาร่วมกัน แลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิตซึ่งกันและกัน สร้างโซ่คุณค่าของการผลิตสินค้าร่วมกัน พร้อมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งรัฐบาลทั้งสองประเทศ ผู้ประกอบการทั้งสองประเทศ และประชาชนในพื้นที่ทั้งสองประเทศ ส่วนทางภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ต้องพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งในระบบโซ่คุณค่าของสินค้านั้น ๆ และภาควิชาการต้องพัฒนาและให้ความรู้กับผู้ประกอบการและแรงงานในพื้นที่ให้มีความรู้ในเรื่องการสร้างโซ่คุณค่าและการเชื่อมโยงการผลิตสินค้า พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการทำงานของแรงงานในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **โครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2559). **สถิติโรงงานอุตสาหกรรม**. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 23, 2559, จาก <http://leedx.in.th/leedx/public/factory/summary?vPage=atb&vid=5>.
- เสาวร็จ รัตนคำฟู และพลอย ธรรมาภิรานนท์. (2558). แนวทางการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปยังประเทศเพื่อนบ้าน (สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง อัญมณีและเครื่องประดับ). **รายงานที่ตีอาร์ไอ**, 115(พฤษภาคม 2558), 1 - 24.
- Choen, K., & Jayant, K. R. (2015). Cross-Border Trades and Commerce between Thailand and Neighboring Countries: Policy Implications for Establishing Special Border Economic Zones. **Journal Of Borderlands Studies**, 30(3), 345 - 363.
- Montague J. Lord & Pawat Tangtrongjita. (2015). **Border Economic Zones in Thailand A Practitioner’s Guide**.